

Upravništvo: Ljubljana, Knafljova ulica 6. — Telefon št. 8123, 8124, 8125, 8126.
Inovativni oddelek: Ljubljana, Seidburgova ul. — Tel. 8492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 12. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 6. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: pri kolodvoru št. 190.
Podružnica Nova mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja „Jutra“ izhaja vsak ponedeljek jutraj — Naročna se posebej in velja po pošti prejemana 4 Din, po razpisnih delovnih mestih 5 Din mesečno.

Uradništvo:
 Ljubljana: Knafljova ulica 6. Telefon št. 8123, 8124, 8125 in 8126.
 Maribor: Aleksandrova cesta 12. Telefon št. 2440 (ponoči 2542).
 Celje: Kocenova ul. 6. Telefon št. 190

Rokopisi ne se vračaja. — Oglasni po tarifni.

HERRIOT O NEMŠKI NEVARNOSTI

Velik govor francoskega ministrskega predsednika — Za nemškimi zahtevami se skriva nemški militaristični duh

Pariz, 25. septembra. AA. Ministrski predsednik Herriot je imel v Gramatu v departmanu Lot velik in pomemben političen govor, posvečen v velikem delu zunanje-političnemu položaju.
 V uvodu je francoski premijer omenil uspeh konverzije francoskih rent ter podčrtal trdno voljo vlade, da doseže ravnotežje v proračunu.
 Nato je prešel na polje zunanje politike. Francija ni bila edina država, je izjavil Herriot, ki je naglasila, da bi zopetna oborožitev Nemčije pomenila povratek k prošlim blaznostim. Zakaj dokazov imamo več kot preveč, da pomenijo nemške zahteve zopetno oborožitev. Tako med drugim zahteva po uvedbi nemške milice, ki jo Nemčija zahteva. Herriot je dalje omenil ustanovitve nemškega urada za militarizacijo nemške mladine; v tem aktu nemške vlade vidi eno izmed najžalostnejših znamenj sedanega časa, ko se cela generacija spet začne vzgajati v duhu, ki je vse prej kot naklonjen mišlj moralne razorožitve in miru. Če hočemo resno razpravljati o težkem mirovnem problemu, se pravi drug drugega voditi za nos, če imamo neprestano na jeziku stvarno razorožitev in

ničesar ne storimo moralno razorožitev, in če direktno ali indirektno, odkrito ali na skrivaj vpregamo najdragocenejšo življenjske sile pred ideale, ki pomenijo ubijanje in smrt. Toli obrovkana Francija lahko ves svet pokliče za pričo, da se okužbe ni nalezla, zakaj ona usmerja svojo nacionalno vzgojo k drugim idealom.
 Toda še drugi vznemirljivi momenti so, ki nas prepričujejo, da hrepeni Nemčija po moderni vojski, namenjeni ne samo obrambi, nego tudi agresivnim smotom: to je predvsem istočasnost nemških zahtev in lansiranja članov o čisto vojaško-tehničnih vprašanjih, ki jih prinašajo listi onstran Rena.
 Herriot je dalje navedel, da so zavestniki odkrito objubil, da znižajo svoje oboroževalne izdatke in vnovič potrdili, da hoče Francija lojalno izpolnjevati svoje obveznosti iz pakta DN o razorožitvi. Pri tej priliki je našel vojaške redukcije, ki jih je Francija izvršila od leta 1921. Tako je značala vojaški rok s treh let na eno leto, v letošnjem proračunu je dalje za 10 odstotkov reducirala svoj kader, to je za 43.000 mož in šteje francoska armada

danes samo 20 pehotnih divizij iz ožje domovine, 5 divizij iz prekomorskih kolonij in 5 konjeniških divizij, med tem ko je leta 1921 štela 51 pehotnih in 10 konjeniških divizij. Toda nikoli se ne bomo utrudili izjavljati, da hočemo v skladu s duhom in črko pakta DN razorožitev v varnosti. Naša doktrina je ista, kakor jo je proglasil socialistični manifest leta 1917. v Stockholmu: gotovost, varnost in medsebojno jamstvo za mir. Treba je napraviti ustavo miru, ki naj zagotavlja varnost vseh evropskih narodov in Nemčiji jamči popolno brezskrbnost in mir.
 Kakršen je današnji položaj, hoče Francija postaviti svojo doktrino in svoje ravnanje na brezpogojno spoštovanje versajske mirovne pogodbe in pakta Društva narodov. Francija nikakor ne izziva in nikakor ne kliče na boj. Nasproti krikom mržnje in sovraštva postavlja Francija dvoje: samozatajevanje in blagonaklonjenost. Francija je mirna in vedra, čiste vesti in pripravljena k vsakemu lojalnemu sporazumu, ki bo spoštoval teritorialno in politično neodvisnost vseh narodov; Francija ima samo eno voljo: vzgajati otroke, ki so ji ostali, k delu v časti in miru!

Pričetek zasedanja Društva narodov

Danes se prične 13. zasedanje skupščine Društva narodov — V svet DN bo namesto Jugoslavije izvoljena Čehoslovaška

Zeneva, 25. sept. AA. Generalna skupščina Društva narodov se jutri sestane na svoje trinajsto zasedanje v roku 12 let.
 Na seji se bo najprej konstituiralo predsedstvo. Za predsednika bo bržkone izvoljen grški delegat Politis, nakar se bo začela razprava o delovanju DN v l. 1932-33.
 Večje število delegatov želi, da se kolikor mogoče skrajša ta debata, zaradi česar je verjetno, da se bodo še pred koncem prihodnjega tedna začela dela v petih odborih, ki zasledajo vsako leto. Ti odbori so: pravni, gospodarski, finančni, upravnji in proračunski. Na dnevnem redu je obilo vprašanj, med drugimi tudi vprašanje o dodatku k paktu DN, da bo v skladu s pariškim paketom, o organizaciji tajištva banke za mednarodna plačila, težavn problem o najvišjem vodstvu tajištva, ki ga je ostavka sira Drummonda še komplicirala, itd.
 Med otvoritvijo bo v DN vstopila nova država Irak. prva, ki je bila pod protektoratom in je postala samostojna po volji mandatorja in s pristankom sveta DN.
 Na otvoritveni seji bo treba, kakor vsako leto, tudi izvršiti delno obnovo sveta DN, ker trije člani (Poljska, Jugoslavija in Peru) izmed 14 izstopijo. Poljska bo na podlagi iasne izjave Zaleskega vnovič kandidirala; ta pravica ji je bila nedavno priznana in ji nihče ne oporeka. Jugoslavija bo na podlagi uradnega sporazuma med članicami Male antante prepustila svoje mesto Čehoslovaški, južnoameriške države pa

se bodo najbrž sporazumele, da postavijo na mesto Perua v svet DN Mehiko, ki je pred kratkim vstopila v DN.
 Zanimanje za prihodnje ženevske razprave bo odvisno, ker problemi, ki so na dnevnem redu, niso preveč novi, največ od tega, kako bodo poselež v debato Nemčija in njeje naklonjene države.
 Sodijo, da bo letošnje zasedanje skupščine DN trajalo nekoliko 14 dni.

Bolgarska delegacija

Sofija, 25. septembra. AA. Bolgarska delegacija za skupščino DN tvorijo: šef delegacije, predsednik vlade in zunanji minister Mušanov, člana finančni minister Stefanov in bolgarski poslanik v Parizu Batalov, namestnika generalni tajnik direktor državnih dolgov in državnih kreditov Stojanov, in bolgarski odpravnik poslov v Bernu Mikov. Finančni minister Stefanov in poslanik Batalov, ki se te dni muji v Sofiji, odpotujeta danes, ministrski predsednik Mušanov pa kasneje.

Grški delegat za DN

Atene, 25. sept. AA. V daljšem razgovoru sta predsednik ministrskega sveta Venizelos in zunanji minister Mihalakopulos sklenila, da bo zunanji minister Mihalakopulos jutri odpotoval v Zenevo na skupščino društva narodov. To sta sklenila, ker bo sedanja vlada ostala do sestanka novega parlamenta, ne glede na izid današnjih volitev.

Parlamentarne volitve v Grčiji

Venizelos hoče vztrajati do skrajnosti — Volilni izidi bodo znani čez par dni

Atene, 25. septembra. g. Danes so se vršile volitve v poslansko zbornico in tretjnji senatorjev. Po dosedanjih vesteh so volitve ob močni udeležbi mirno potekale. Venizelos, ki je večraj v letalu odpotoval v Janino in se tudi že večraj vrnil v Atene, kjer je imel volilne shode v begunskem okraju, je prispel danes v Pirej, da odda svoj glas Končnojavni volilni rezultati bodo znani čez par dni. Venizelos je v enem svojih zadnjih volilnih govorov ponovno poudaril, da je brezpogojno odločen, da ne odstopi od oblasti, če bi rojalisti dobili večino z republikanskimi pristajši Kafandarisa in Papanastasia, ki sta vodila proti niemu ostro volilno borbo. Venizelos je ukrenil vse, da obdrži oblast do

sostanka parlamenta in prepovedano je tudi objavljati volilnih izidov po listih ali političnih strankah. Prefektom je bilo ukazano, da naj izide volitev sporoče v Atene čez par dni zaključuje šteti glasov. Za današnji volilni dan je bil prepovedan promet zasebnih avtomobilov. Od te prepovedi so bili izvzeti le zdravniški in ambulančni vozovi, mlekarški vozovi, vozič diplomatov, avtobusi in motorna vozila, ki so bila v oficijelni službi strank.
 Venizelos računa, da bo dobil 110 mandatorv izmed 250, dočim je opozicija napovedovala, da bo dobil samo 90 mandatorv. Vsekakor je neverjetno, da bi rojalisti sami dobili absolutno večino. Splošno smatrajo, da bodo dobili večino republikanci, vendar pa se zdi njihovo sodelovanje komaj mogoče. Vojaške oblasti so izjavile, da bodo red vzdržale v vsakršnih okoliščinah. Volitve je pripravljeno, da posreduje v najmanjših izgredih.

Sestanki evropskih državnikov

Angleško posredovanje doslej še ni rodilo uspeha — Važna seja francoske vlade — Tajni dokumenti o nemškem oboroževanju

Zeneva, 25. sept. d. Razgovori o razorožitvenih vprašanjih, ki so se vršili večraj popoldne med francosko in angleško delegacijo ter delegacijami držav, ki so v ožjih stikih s Francijo, pa tudi med francosko in italijansko delegacijo, položaja niso mnogo razčistili.
 Do razgovora med francoskim glavnim delegatom Paulom Boncouriem in nemškim zunanjim ministrom Neurathom se ni prišlo. Domnevajo, da si je pozanjanja z nemškim zunanjim ministrom Neurathom pridržal zase Herriot, ki se bo vrnil jutri v Zenevo.

Posej nemškega zunanjega ministra pri predsedniku razorožitvene komisije Hendersonu, do katerega je prišlo večraj popoldne, se mnogo tolmachi, ker je baje Henderson pri tej priliki izrazil svoje nezadovoljstvo zaradi staljšta nemške vlade, ki na njegov dobro mišljeni poziv k povratku na razorožitveno konferenco doslej še ni odgovorila niti pisмено, niti ustno.
 O tem sestanku je bil sporazumno izdan komuniké, ki pravi, da je nemški zunanji minister Neurath razpravjal s predsednikom razorožitvene komisije Hendersonom o položaju na razorožitveni konferenci in sedanjem stanju razorožitvenega vprašanja. Po komunikéju je bil razgovor povsem prijateljski, obadva pa ništa mogleta glede na obstoječe razmere priti do nobenih sklepov. V krogih nemške delegacije poudarjajo, da je do tega sestanka prišlo na Hendersonovo pobudo.

V predsedstvu razorožitvene konferencie so večraj popoldne sklenili, da se bo razprava o političnih vprašanjih vršila samo v primeru, če bo izrečena glede tega izrečna želja, kar se pravi, če se bodo delegati Francije in Anglije na eni strani ter Nemčije na drugi strani sprazumele v glavnem ravnatelnem vprašanju, o enakopravnosti Nemčije.

Zasedanje skupščine Društva narodov, ki se sestane jutri popoldne, bo baje kratko. Računajo, da bo trajalo dva do tri tedne in da bo splošna razprava trajala le dva ali tri dni. Ze v sredo ali najkasneje v četrtek naj bi se pričela posvetovanja odbora, ki jih bo sedaj le pet namesto šest, ker bodo posvetovanja tretjega odbora za razorožitvena vprašanja odpadla, ako ne bo kaka članica Društva narodov smatrala za primerno, da se razorožitvena vprašanja obravnavao baš na zasedanju skupščine Društva narodov.

Berlin, 25. sept. AA. Na sestanku centrumške stranke je izjavil profesor Schreiber, da se vlada Pاپena v zunanji politiki preveč zanaša na vojaški duh generala Schleicherja. Ni bilo prav, da se je tako hitro napravil križ čez anglosaško politiko dr. Brüninga, Nemčija, je zaključil govornik, svoja izvajanja, mora paziti, da ne ostane v zunanji politiki popolnoma osamljena.

Za boljše bodočnost naroda

Lep shod JRKD v Krapini — Izjave ministra Maticice o nalogah prihodnjega zasedanja Narodnega predstavnštva

Krapina, 25. septembra. n. Danes se je vršilo v hotelu »Central« veliko zborovanje JRKD. Na shodu je govoril minister Pavle Maticica, ki je bil burno pozdravljen in ki je v svojem govoru poudarjal, da zahteva nova doba nove ljudi in nove metode. Treba je izgraditi narodno in jugoslovensko državo. Govornik je naglašal, da bo v najkrajšem času izdan zakon o čim širši izvedbi samouprave. Drugi važni zakon v bodočem zasedanju parlamenta bo zakon o razdelitvi kmetov. Omenjal je tudi razne predloge, ki so bili izdelani, da bi se pomagalo kmetumsko prebivalstvu. S svoje strani je priporočal ustanovitve zadruge za izvoz živine po zgledu zadruge v Zlatjarju, ki je že v kratkem času dosegla popoln uspeh. Z direktnim izvozom na dunajski trg je že zdrugega v Zlatjarju dosegla zvišanje cen živine za 4 do 5 Din pri kg žive teže. Tretji važni zakon, ki pride sedaj na vrsto, je zakon o občinah. Pri tem se bo poskrbelo, da se prenesejo na občine ne samo dolžnosti in bremena, marveč da se zagotovijo

občinam tudi primerni dohodki. Vprašanje občin je sploh zelo pereče, ker obstojajo sedaj na eni strani občine, ki imajo 400 do 500 odstotne doklade, dočim imajo druge večje in bogatejše občine le 50 do 100 odstotkov doklad. Vse to je treba primerno izenačiti in omogočiti samoupravam čim boljši in kar najbolj uspešnejši razvoj. Na posej je govornik opozarjal na neresnost in lažnjivost agitatorjev, ki zavajajo ljudstvo, ter pozval prisotne, naj slede pozivu svojega narodnega kralja. Z vzklikom kralju in Jugoslaviji je zaključil svoj govor, kar so sprejeli številni zborovalci z navdušenimi in dolgotrajnimi ovacijami.

Redna letalska zveza z Ameriko
 London, 25. septembra. AA. Po raznih vesteh se je ustanovila posebna družba, ki bo v kratkem uvedla reden letalski promet med Anglijo in Zedinjenimi državami čez Azore in Bermude. Vožnja čez Atlantik bi trajala 65 ur.

Proslava 100-letnice Gjure Jakšiča

Beograd, 25. sept. n. Iz Velikega Bečke-reka poročajo, da je Matica Srbska svečanost proslavila 100letnico rojstva velikega jugoslovenskega pesnika Gjure Jakšiča. Na svečanosti je kralja zastopal polkovnik Voja Radislavljevič, navzoči pa so bili tudi zasedniki vseh nacionalnih združenj iz Beograda. Slavnostno akademijo je otvoril predsednik pripravljalnega odbora za to proslavo prosvetni inženjtor Milan Vandrovič, nakar sta govorila predsednik Matice Srbske Radivoje Vrhovac in znanj književnik Branišlav Nušić. Po slavnostnih govorih je sledil koncert. Matica Srbska je ob tej priliki izdala svoj lepo opremljeni letopis z izbranimi prispevki o življenju in pomenu Gjure Jakšiča.

Na laž postavljeni

Beograd, 25. sept. S kakimi lažnivimi vestmi poizkušajo naši znani neprijatelji v inozemstvu škodovati našemu tujskemu prometu, pričja najbolje naslednji dogodek: Sredi julija letošnjega leta je organiziral tujskoprometni urad na Danskem večjo ekakurzijo danskih izletnikov v Jugoslavijo. Malo pred njihovim odhodom pa so se v danskih listih pojavile vesti o velikih nemirih in neredih v Jugoslaviji s pristavkom, da v tako državo pač ni varno potovati. Vredja ekakurzije, g. Vanderlukt, se je res preplasil velike odgovornosti, ki bi si jo napravil, če bi povedel izletnike v deželo krvavih bojev in nemirov ter se je obrnil na naše poslanstvo, kjer pa so seveda te vesti odločno zanikali. Nekateri izletniki so kljub temu opustili potovanje. 17 gospodov in dam pa je vendarle šlo na pot ter so skorj tri tedne ostali v Jugoslaviji. Prepotovali so vsa Dalmacijo, Crno goro, Bosno in Hercegovino, a na svoje presenečenje nikjer niso mogli najti niti sledov kakih nemirov, o katerih so jim doma gotovi ljudje toliko pripovedovali.
 Ko so se nedavno vrnili domov, je vodja ekakurzije poslal našemu poslaniku pismo, v katerem pravi: Čast mi je obvestiti vas, da sem bil s 17 gospodi in damami skoro tri tedne v Jugoslaviji (naštevja vse kraje, ki so jih posejili), pa mi je posebno drago, da se vam morem še enkrat zahvaliti za vaše pomirljive informacije. Vso državo smo našli v največjem miru in redu ter nam je bilo to potovanje v nepozaben užitek. Vsi, ki so ostali doma, obžalujejo, da so nasedli lažnim vestem. Lahko vas zagotovim, da nas bo prihodnje leto desetkrat toliko, kakor nas je bilo na

Roparski napad

Beograd, 25. sept. p. Iz Unke poročajo, da sta v pretekli noči dva razbojnika napadla hišo svečenika Magazinićeviča, ubila njegovega sina, njega pa hudo ranila ter odnesla vse, kar je bilo kaj vrednega.

Krvava volilna borba v Sofiji
 Sofija, 25. septembra. n. Volilna borba v Sofiji povodom občinskih volitev se razvija zelo krvavo. Spopadi med pristajši Narodnega bloka in Demokratičeskoga zgovora so na dnevnem redu. Snoči je prišlo na več krajih mesta do krvavih spopadov, v katerih je bilo več ranjenih in mrtvih. V ulici Tataraj je prišlo do spopada med dvema skupinama omladincev. Pristajši Demokratičeskoga zgovora so bili v večini in so navlivali na nasprotnike z orožjem. Vmešala se je tudi policija in je nastala prava polična bitka, ki je trajala skoraj celo uro. Na bojišču je ostalo 16 hudo ranjenih in eden mrtve, dočim jih je izmed ranjenecv v bolnišnici podleglo še pet zadobljenim poškodbam. Policija je izvršila več aretacij.

Sovjetski petrolej za Japonsko
 Tokio, 25. septembra. AA. Doznava se, da je Japonska sklenila z Rusijo dogovor o izmenjavi sto tisoč ton petroleja proti dobavi ribiških in raznih japonskih predmetov.

Obsodba hitlerjevcev na Čehoslovaškem

Brno, 25. sept. h. Večraj je bila objavljena obsodba v znanem procesu proti sedmorici hakenkreuzerjev iz Čehoslovaške. Obsojeni so bili diak Aleksander Petermichl na 18 mesecev ječe in 1100 Kč globe, asistent tehnične visoke šole v Prazi Rudolf Haider na dve leti ječe in 3000 Kč, diak Pallega na 17 mesecev ječe in 1200 Kč učitelj Peter Donnhäuser na dve leti ječe in 2000 Kč, diak Anton Schwab na eno leto ječe in 1000 Kč, uradnik Pavel Illinger na tri leta ječe in 3000 Kč in Rudolf Metzner na tri leta ječe in 3000 Kč globe. Obsojenci morajo tudi plačati vse stroške kazenskega postopanja. Preiskovalni zapor so jim računali v kazni. Obsojenci so bili, kakor znano, obtoženi dejanj proti republikani in nelegalnih zvez s hitlerjevci v Nemčiji.

Gandhi peša

Poona, 25. sept. AA. Gandhi še zmerom leži na železni postelji v senci mangan na dvorišču ječe v Yeravdi. Zdravniki, ki ga je preiskal, je izjavil, da Mahatmovo stanje sicer še ni nevarno, vendar pa dolgo ne bo več mogel jamčiti zanj, če se ne preneha postiti.

»Leteča družina« na povratku v Ameriko
 Plymouth, 25. sept. AA. Hutchinsonova »leteča družina«, ki je preletela Atlantik do Grenlandije in so jo potem prepeljali z ladjo v London, se je na parniku »Champlain« vkrcala za Newyork.

Narodno delavstvo za svoje pravice

Dobro obiskano zborovanje Narodne strokovne zveze v Mariboru

Maribor, 25. septembra. Danes dopoldne se je zbralo v prostorni verandi pivovarne Uniona okrog tisoč delavcev, zasebnih in javnih nameščenecov iz Maribora in okolice na prvo veliko javno zborovanje Narodne strokovne zveze. Da čuje iz ust svojih voditeljev poročila o sedanjem socialnem položaju našega malega človeka in smernice za izboljšanje njegovega življenja. Zbor je otvoril ob 10. v imenu mariborske podružnice NSZ g. Anton Bajc, ki je po pozdravu vseh navzočih poudarjal, da je bilo današnje zborovanje sklicano zaradi nevdržnih razmer, v katerih živi naš ročni in duševni proletarijat, brez katerega in preko katerega ni mogoče reševati sedanje gospodarske krize.

Nato je povzel kot prvi poročevalec besedo predsednik NSZ v Ljubljani g. Rudolf Juvan, ki so ga zborovalci navdušeno pozdravili. V svojem govoru je najprej očrtal hudo svetovno krizo, ki je v raznih drugih državah še mnogo večja kakor pri nas, kljub temu pa jo zelo hudo občutimo in prenašamo. Pri ublaževanju te krize morajo sodelovati najširše plasti našega naroda. Da bo dosežen pravičen in uspešen učinek. Računov te krize ne sme plačevati delovno ljudstvo, temveč v prvi vrsti oni, ki so si z delom in trudom delavstva omogočili lepe dobičke in zaslužke, v času ugodne konjunktura večje, v krizi pa nekoliko manjše.

V zadnjem času se mnogo govori in piše o 40-urnem delovnem tedniku in spritvo velikega števila brezposelnih se naše delavstvo za zahtevno po uvedbi tega delovnega časa soddarizira, toda ne v izgubo že itak skromnega življenjskega minima.

V naši državi imamo nad 200.000 brezposelnih, ki nikakor ne morejo dobiti zaposlitve. To vprašanje je treba temeljito rešiti, in sicer z jugoslovenskega državnega stališča. Politična vprašanja, ki je objemala vso državo do 6. januarja, je po zaslugi našega vladarja srečno končana. Sicer položaj ni prav rožnat, vendar pa gre vse na bolje. Najdejo se še vedno skrivne sile, ki ne morejo opustiti svojega škodljivega razdiralnega dela. Z njimi bodo obravnale legalne strokovne organizacije, ki bodo obenem tudi znale v legalni borbi obraniti pravice, katere jim daje kraljevi manifest od 6. januarja. Delavci in javni nameščenici se bodo strnili v enotno mogočeno fronto pod znakom peresa in ključa, zakaj vse potrebuje medsebojne podpore, če hočemo doseči izboljšanje svojega položaja. Tudi država mora prisločiti na pomoč. Če je znala najti mnogokrat izdatna sredstva za manj važne reči, bo morala poskrbeti tudi za potrebna sredstva za velika investicijska dela, da bo stotisoče brezposelnih prišlo do poštenega kruha in človeku dostojnega življenja. Proti brezvestnim spekulantom, ki iztuhelajajo naš denar v inozemstvo in s tem slabijo njegovo vrednost, mora državna vlada nastopiti z vso ostroščjo. Naloga vlade in parlamenta je v reševanju krize res huda. Potrebni so veliki davki, toda brez njih pač ne gre. Mnogo slabše v tem pogledu je še v drugih evropskih državah. Treba pa je davke primerno razdeliti, ker nikakor ni pravično, da plačuje ubogo delovno ljudstvo, ki komaj živi, enaka bremena kakor kapital, ki ima še vedno zelo ugodno življenje. Zelo nesimpatična sta bila novata davka na sladkor in električni tok, ki sta zlasti hudo prizadela našo banovino. Mnogo simpatičnejši bi bil ponovni davek na alkoholne pijače.

Če pa delovno ljudstvo že plačuje huda davčna bremena, naj se mu v kompenzacijo tudi nekaj da. Potreben je stanovniški zaščitni zakon proti previsokim najemninam, ki v pogostih primerih presega delavčev in nameščenčev plačo. Za zakon naj bi bil okvirni zakon, ker so stanovniške razmere tako v vseh mestih kakor pokrajinah v državi drugačne. Potrebna je tudi pravilna in dobra socialna zakonodaja. V zakonu o bolniškem in nezgodnem zavarovanju je potrebna temeljita remedura. Socialno skrbstvo ne sme biti centralizirano na škodo posameznih pokrajin, kakor se je žal pokazalo pri SUZOR, ker je v sedanji obliki nepotrebno drago in škodljivo. Ljubljanski OUZD mora na primer zagrebškemu SUZOR plačevati na leto milijonsko najemnino za svoje lastno poslopije v Ljubljani. Tudi je nesocialno in neumestno znižanje hranarine in popdor od 52 na 26 tednov. Treba je to dobo zopet vsižati na prvotno višino. V socialnem zavarovanju mora priti do popolne avtonomije. Nujno je potrebno tudi zavarovanje za primere starosti, onemoglosti in brezposelnosti. Državni in nekateri zasebni nameščenici prejemajo po odsluženju delovni dobi od države, odnosno Pokojniškega zavoda vsaj skromno pokojnino, dočim ostanejo delavci po 40 ali 50 letih trdega dela na cesti brez pare in morajo beračiti, če se hočejo preživeti.

Pri ublažitvi krize bi imela veliko vlogo tudi prepoved nadaljnega importiranja inozemskih delavcev, ki so baje nenadomestljivi. Izkušnja kaže, da lahko prav vsakega nadomestimo z dobrih domačini močmi. Prenehati mora tudi praksa, da izvaja tuji kapital v inozemstvo težke dobičke, ki jih služi na naši zemlji. Internacionalne delavske organizacije so se pri nas že prežvele in razna gesla Moskve in Amsterdamu ne vlečejo več. Pokazalo se je, da so te organizacije pomembvale naše delavstvo in da so dajale večjo prednost pri zaslužku in delu tujcem. Zato je bil že skrajni čas, da je prišlo do mogočne

ga pokreta našega nacionalnega delavstva, ki bo znalo štiti svoje pravice in svoje ljudi. Jugoslovensko narodno delavstvo, organizirano v Narodni strokovni zvezi, bo vedno zvesto domovini in bo vedno rado dalo vse za državo in kralja, je pa tudi odločno proti vsem, ki širijo defetistično politiko in separatizem. Tudi v nekdanj umetno ponemčenem Mariboru sta zavladala jugoslovensko zavedno delavstvo in nameščenstvo. Potrebno pa je, da stopijo v njegove vrste tudi vsi množični nacionalni intelektualci ter nudijo delavstvu ono znanje, ki so ga prejeli v šoli in življenju. V temi fronti jugoslovenskega duševnega in ročnega proletarijata sta zmagala nad krizo in obramba domovine pred zunanjimi in notranjimi sovražniki. Ves strokovni pokret pa mora sloneti edino na jugoslovenski podlagi, ker sicer ne more imeti zaželenega uspeha. Nekateri »privandanci« groze delavstvu, če se bo organiziralo v jugoslovenskih strokovnih organizacijah, z odpustom iz službe. Vlada mora proti takim ljudem nastopiti z vso odločnostjo in mora zaščititi lastne ljudi. Svoje izvajanje je govornik zaključil z vzklikom: Pozdrav nacionalnim borcem!

Govor g. Juvana so navzoči sprejeli na znanje z glasnim odobravanjem, nakar je izpregovoril o mariborskih razmerah še g. Rudolf Tumej, ki je poudarjal, da je v Mariboru mnogo industrijskih podjetij, v katerih zaslužijo delavci komaj za kruh. Znanji so primeri, da dobe delavci za osemurno delo na dan za ves teden le po 360 Din. Zato se naše delavstvo, organizirano v jugoslovenskih strokovnih organizacijah, odločno bori za uvedbo eksistentnega minimuma ter za zavarovanje proti brezposelnosti. Naša industrija ni navajena prvotnih časa in se ne zadovoljuje z majhnim dobičkom kakor prej. Pred vojno se je industrija zadovoljevala z dobičkom 2 do 5 odstotkov, sedaj pa ji komaj zadošča 100 odstotkov in še več. Seveda gre vse to na škodo delavstva in preko njega tudi kmetijskega prebivalstva. Odločno je treba zahtevati, da se za vsakega delavca in nameščenca najde delo, če pa tega ni, vsaj jelo. Davek za brezposelne naj plačujejo oni, ki imajo denar in dobiček, ne pa oni, ki morajo stradati. Govornik je pozival narodne poslance iz dravske banovine naj izkušajo čimprej izvesti izraženo želje in zahteve delavstva. Zima je pred vrtni in je rešitev vseh teh zahtev zelo nujna. Rešujejo naj se enako nujno kakor kmečka vprašanja. Akcija za zgraditev delavskega azila v Mariboru je propadla in nastalo je velevažno vprašanje, kam spraviti brezposelno delavstvo, ki nima v dežju, snegu in mrazu kje spati in kaj jesti. V Mariboru ni več nemske mislečega delavstva in je zato v njem tudi nepotreben nemski delavski list. Nadaljnje vzdrževanje nemskega delavskega lista bi pomenilo le pomemčanje našega delavstva pod geslom internacionale. Potrebno so tudi čimprejšnje volitve v Delavsko zbornico, v katero morajo priti zastopniki narodnega delavstva, ki bodo znali gospodariti z denarjem, katerega plačajo delavci sami.

Naposled je izpregovoril še predsednik shoda g. Bajc, ki je pojasnil, zakaj se naše delavstvo in nameščenstvo organizira v nacionalnih organizacijah. Ko se je obširno bavil še z nekaterimi drugimi važnimi vprašanji, je prečital oprostitveno pismo narodnega poslanca dr. Pivka, ki zaradi zadržanosti na velikem shodu pri Sv. Barbari ni mogel priti na zborovanje. Nato je bila soglasno sprejeta

naslednja resolucija:

Nacionalno delavstvo, organizirano v NSZ, naslavlja na kraljevsko vlado in vse odločilne činitele v kraljevini Jugoslaviji naslednjo resolucijo, ki obsega najnujnejša vprašanja, katera je treba nemudno rešiti, če se hoče ublažiti nevdržni gospodarski položaj, s katerim so najbolj prizadeti baš najsišibkejši sloji našega naroda.

Nacionalno delavstvo, ki ob vsaki priliki in vsakem času izjavlja in neustrašeno izpoveduje svoj čisti jugoslovenski nacionalizem, je za te ideale doprinašalo tudi žrtve, kakor jih hoče doprinašati tudi v bodoče, želi pa, da bodi jugoslovenski delavec enako vreden državljani te države, da se ta delavec povsod upošteva kot enako vreden z ostalimi sloji in da se zaščiti pred prekomernim izkoriščanjem. Kot najnujnejša delavska vprašanja smatra na shodu zbrano delavstvo naslednje:

1. V svrhu takojšnje ublažitve težavnega položaja med delavim ljudstvom naj se s posebnim zakonom zniža življenjski indeks. Predvsem je nujno znižanje cen obleke, kurjave in najemnin. Regulari naj se obrestna mera.

2. V času splošne krize naj se uvedeta skrajšanje delovnega časa in prepoved vsakega nadurnega dela, in sicer tudi pri sezonskih podjetjih, predvsem stavbinih.

3. S posebnim zakonom naj se določi minimalni delavski zaslužek. Zabranj naj se vsako znižanje mezd, ker se s tem jemlje kapna moč konzumentov, kar krizo le povečuje. Pri oddaji vseh javnih del naj se v razpisu določi minimalna plača zaposlenega delavstva.

4. Izvede naj se stroga revizijska inozemskega delavstva in dovolji zaposlitve res le onim kvalificiranim močem, za katere v državi ni najti nadomestka. V dobi krize pa naj se sploh ustavi izdaja novih dovoljenj za zaposlitve inozemcev.

5. Socialnemu zavarovanju naj se posveti kar največja pažnja. Sedaj veljavni zakon o zavarovanju delavcev naj se modernizira. Dati je treba posameznim

okrožnim uradom širšo avtonomijo. Izvedejo naj se volitve v delavske zbornice in čimprej naj se izvede zavarovanje za primer onemoglosti in starosti.

6. Tudi vprašanje brezposelnosti naj se posveti večja pozornost. Omogoči naj se redno ter večje podpiranje brezposelnih in

vede naj se obvezno zavarovanje za primer brezposelnosti.

Položaj je nevdržem. Misli pa je treba že zdaj na zimo, ko bo trpljenje delavstva še hušje. Zato je naloga vseh odločilnih činitelev, da se pravočasno pomagajo in rešijo delovno ljudstvo obupa.

RICHARD TAUBER

poje najlepše šlagerje v „SIMFONIJI LJUBEZNI“

JUTRI PREMIJERA!

Mariborski nedeljski dogodki

V čast Antonu Martinu Slomšku — Lepo zborovanje pri Sv. Barbari — Zastrupljenje z gobami in druge nevšečnosti

Maribor, 25. septembra. Nedelja je potekla v najlepšem jesenskem vremenu in tudi v znamenju večjih prireditev. Na prostorni verandi pivovarne Union se je vršil sijajno obiskano shod jugoslovenskega nacionalnega delavstva, o katerem poročamo posebej. Na prav veličasten način je proslavil Maribor tudi 70-letnico smrti svojega nekdanjega škofa Antona Martina Slomška. V soboto zvečer se je vršila v Narodnem gledališču velika proslava, ki jo je organiziralo pevsko društvo »Maribor« s sodelovanjem ljudskega odra in katoške mladine. Navzoča sta bila oba mariborska škofa dr. Karlin in dr. Tomažič, nadalje oba sreska načelnika dr. Makar in dr. Ipavc, mestni župan dr. Lipold s soprogo in množično občinstvo. Ves spored je bil prav lepo izveden. Danes dopoldne je bila v navzočnosti predstavnikov oblastev in raznih korporacij v stolnici svečana služba božja, ki jo je opravil škof dr. Karlin. Nato je odšel velik sprevod na staro mestno pokopališče, kjer je pomagal škof dr. Tomažič s primernim nagovorom odkril spomniško ploščo in jo izročil v varstvo stolnemu župniku kanoniku Umeku. Zvečer se je vršila po mestu rimska procesija.

Pri Sv. Barbari se je vršil danes dopoldne zelo obiskano shod narodnega poslanca dr. Ljudevita Pivka, ki je prišel v spremstvu predsednika sreske organizacije JRKD za šentlenartski okraj dr. Milana Goriška. Po govoru narodnega poslanca dr. Pivka in dr. Goriška, je bila ustanovljena nova krajevna organizacija za štiri tamošnje občine in so v odboru tudi vsi štirje župani.

Zivahno življenje je vladalo ves dan v lepi mariborski okolici. Vinotoči so bili nabito polni. Policija je imela kljub temu ves dan blažen mir in je zabeležila le nekaj manjših, običajnih prestopkov.

Reševalni oddelki je imel posla z neko družino, ki se je zastrupila z gobami. Vse štiri člane te družine so morali prepeljati v bolnico, kjer so jim nudili potrebno pomoč. Dva so morali obdržati v bolniški negi. Okrog 16. je bilo reševalno moštvo pozvano na pomoč v Kamnico, kjer je prišlo v neki tamošnji gostilni do pretepa med domačimi fanti. Pri tem je bil hudo ranjen neki 25letni delavec Ivan Moškon. Prepožalji so ga v bolnico. Na Kralja Petra trgu pa je prišel 75letni Anton Kosar pod neki osebni avto. K sreči starček ni dobil hušjih poškodb in ga je reševalni oddelki po prvi pomoči oddal v domačo oskrbo.

Zagreb, 25. septembra. Huda gospodarska kriza kaže svoje posledice tudi pri našem delavskem zavarovanju. Zaključni račun o poslovanju Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu za poslovno leto 1931 nam pove, da se je zaključila panoga zavarovanja za primere bolezni s primanjkljajem 31.158.663 Din, a panoga za primere nesreče s primanjkljajem 5.461.599 Din. Skupaj znaša torej primanjkljaj nad 36.620.000 Din.

Na seji ravateljstva 22. in 23. t. m. je uprava podala poročilo o rezultatih poslovanja v lanskem letu v podrobnosti in tudi očrtala težavno stanje Osrednjega urada. Vzroki tega stanja so v zmanjšanjem številu zavarovanih članov zaradi naraščanja brezposelnosti delavcev in nameščenecov, v zmanjšanih prispevkih in v večjem številu bolnih delavcev, ker se je poslabšalo splošno zdravstveno in socialno stanje našega delavstva v teh kritičnih časih. Brisbane so bile vse državne podpore, ki jih določa zakon o zavarovanju, a razen tega se je povečal zaostanek na prispevkih, ker je zaradi gospodarskih težko naglo propadlo veliko število poslodajalcev, a tudi sicer se prispevki z vedno večjimi težavami izterjajavo. Dohodki so torej vedno manjši, a izdatki stalno večji.

V prisotnosti odposlanca ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje načelnika g. Dušana Jeremića je na seji razpravljalo ravateljstvo pod predsedstvom

Sirov napad na člana Sokola

Spodnja Poljskava, 25. septemb. Enega zadnjih večerov je bila v šoli na Spodnji Poljskavi sokolska telovadba. Po telovadbi se je napolil 19letni telovadec Škrabut v neko hišo, kamor so ga njegovi znanci povabili na kožuhanje turšice. V hiši je bilo več mladih fantov, ki so postrani gledali Škrabuta zaradi njegovega članstva pri Sokolu. Škrabut se je okrog 22. ponoči, želi pa, da bodi jugoslovenski delavec enako vreden državljani te države, da se ta delavec povsod upošteva kot enako vreden z ostalimi sloji in da se zaščiti pred prekomernim izkoriščanjem. Kot najnujnejša delavska vprašanja smatra na shodu zbrano delavstvo naslednje:

1. V svrhu takojšnje ublažitve težavnega položaja med delavim ljudstvom naj se s posebnim zakonom zniža življenjski indeks. Predvsem je nujno znižanje cen obleke, kurjave in najemnin. Regulari naj se obrestna mera.

2. V času splošne krize naj se uvedeta skrajšanje delovnega časa in prepoved vsakega nadurnega dela, in sicer tudi pri sezonskih podjetjih, predvsem stavbinih.

3. S posebnim zakonom naj se določi minimalni delavski zaslužek. Zabranj naj se vsako znižanje mezd, ker se s tem jemlje kapna moč konzumentov, kar krizo le povečuje. Pri oddaji vseh javnih del naj se v razpisu določi minimalna plača zaposlenega delavstva.

4. Izvede naj se stroga revizijska inozemskega delavstva in dovolji zaposlitve res le onim kvalificiranim močem, za katere v državi ni najti nadomestka. V dobi krize pa naj se sploh ustavi izdaja novih dovoljenj za zaposlitve inozemcev.

5. Socialnemu zavarovanju naj se posveti kar največja pažnja. Sedaj veljavni zakon o zavarovanju delavcev naj se modernizira. Dati je treba posameznim

predsednika g. Vilima Haramine obširno o potrebnih ukrepih za omiljenje težav v delavskem zavarovanju. Po daljši razpravi je ravateljstvo odobrilo zaključne račune in obenem potrebne ukrepe za napredok delavskega zavarovanja in izboljšanje sedanjih neprilicnih finančnih razmer. Sklenilo se je, da se pozovejo ravateljstva vseh krajevnih organov, da v času enega meseca vpošljejo svoje sklepe o predlogu osrednjega urada glede postavke prispevka pri zavarovanju za primere bolezni v naslednjem letu. Za sanacijo zavarovanja za primere nesreče je sklenilo ravateljstvo povisjane prispevne tarife na 7 % pogojenega zaslužka za 100 % opasnosti posla.

Ker se je že večkrat čula iz vrst zantimancev zahteva po oživiljenju še tretje panoge zavarovanja, predpisane v zakonu za zavarovanje delavcev, to je zavarovanje za primere onemoglosti, starosti in smrti, je sklenilo ravateljstvo, ker bi se na ta način znatno razbremenila panoga zavarovanja za primere bolezni, da se naprosi g. minister za socialno politiko in narodno zdravje, naj določi rok za uveljavljenje tega zavarovanja.

Poleg drugega je seja tudi sklenila, da se uveljavi varčevanje pri upravnih stroških do skrajnih mej možnosti in da se bo pri dajanju podpora zavarovanim delavcem postopalo točno po obstoječih predpisih, s čimer se bodo onemogočile vse zlorabe v tem pogledu.

Zagreb, 25. septembra. Kakor je »Jutros« že poročalo, je v sredo v Zagrebu na zagoneten način neznanu kam izginita 13-letna učenka meščanske šole Zorica Ščurčevića, za svojo starost neobičajno mčno razvita deklica lepe postave, zaradi česar soddjo, da je prišla v roke trgovcev z ženskami. Po izpovedi staršev je deklica izginita na naslednji način:

V sredo popoldne okrog pol 14. ure je odšla Zorica, ki je stanovala pri svojih starših na željezniški cesti 10, od doma v šolo. Bila je v družbi neke součenke, stanujoče na isti cesti. Ko sta bili mali prijateljici v Ključevici ulici na potu v šolo, ki se nahaja na Katarinskem trgu, je Zorica zdajci rekla svoji tovarišici, da se mora vrniti domov, češ da je pozabila neko knjigo. Prišla je res domov in zapustila zopet stanovanje. Kam je potem šla, ni znano.

Zorica pa doma ni vzela knjige, nego telovadne šolne. Zakaj je nalagala svojo tovarišico, je zagonetka, kakor je tudi nejasno, zakaj je potrebovala šolne. S seboj je imela 40 dinarjev, ki ji hje dobila od staršev, da si kupi neko knjigo. Doma ni vzela razen šolnov ničesar drugega.

Starši so tudi ugotovili, da se je njihova hčerkca sestala zvečer poperje z neko neznanu damo, s katero se je dalje časa razgovarjala. Deklico so videli v razgovoru z neznanu neki sosedje, ki stanujejo v bližini. Neznanu je bila elegantno oblečena v črno obleko, s črnimi lasmi, z dvejnima zlatima zoboma ter visoke postave. Sodi se, da je deklica namesto v šolo odšla k tej ženski, ki je morda kaka brezvestna zvodnica. V Zagrebu se o tem za gotovetnem primeru silno mnogo govori in so oblastva napela vse sile, da doženejo ime elegantne neznanke.

To po vzoru ni reklam, vsak se naj prepriča sam, Daj — Dam mu še več bo dal, kakor je pričakoval

Žrtev neprevidnega ravnanja z orožjem

Murska Sobota, 25. septembra. Bederjak Jožef iz Male Polane je prišel pred kratkim domov iz Francije, kjer je bil na sezonskem delu. Ker je bil tam lep zaslužek, si je nakupil marsikaj potrebnega in nepotrebnega, tako tudi revolver. Z njim se je postavil pred domačimi. »Da se pa nesreča ne bi zgodila,« tako je razkladal radovednečem, »bom vzel naboje iz samokresa.«

Vzel jih je res ven, a pri tem je pozabil na naboj, ki je bil že v cevi. Nenaodoma se je strel sprožil in s krikom se je fant zgrudil. Oročje je tako nevarno vrtil, da se je zadel v trebuh. Hudo ranjena se prepeljali v bolnico, kjer ga pa kljub takojšnji operaciji niso mogli rešiti.

Repertoarji

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 26.: Lopez, B. Torek, 27.: Zaprti. Sreda, 28.: Celjski grofje, red za sredo. Četrtek, 29.: Zaprti. Petek, 30.: Roksi, C.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Četrtek, 29.: Hlapec Jenej in njegova pravica, premiera, izven. Prva repriza izvorne drame »Lopez« bo drevi. Drama je veleznimiva in je imela na sobotni premieri zelo lep uspeh. Režija sestava. Zasedba kakor pri premieri. Predstava za B.

Otvoritev operne sezone v Ljubljani bo v četrtek 29. t. m. Otvoritvena predstava bo obenem tudi spominska proslava avtoritve sedanjega opernega, prejšnjega deželnega gledališča ljubljanskega, kajti prav 29. t. m. poteče 40 let, odkar se je vršila prva slovenska predstava v tem gledališču. Opera študira za to priliko novost »Hlapec Jernej in njegova pravica«, delo skladatelja Mahovskega, napisano na Cankarjev tekst. V muzikalnem oziru študira delo kapelnik dr. Svara, režija pa je poverjena g. Delaku.

Objave

Nov grob. V celjski bolnici je umrl v 53. letu starosti vladni kancelist v pokouju g. Eric Preisinger. Pokojnik je bil zavezen narodnjak in je služboval pri sreskem načelstvu v Celju. Pogreb bo jutri, v torek, iz mrtnišnice okoliškega pokopališča. Blag mu spomin, žalujocim naše sožalje!

1. oktobra izide prvi slovenski fotografisti list »Foto amater«. Urednika fotografista Hrovat Bogomil in Mušič Rudolf. Izdajatelj drogist Benon Gregorij, Ljubljana. Uredništvo: Fotografska posvetovalnica, Ljubljana, Prešernova ulica 5. — Zahtevajte, da se vam pošlje prva številka brezplačno na ogled!

Halo! Lepše zremo čase! Kje? Kar k Slamiču hitimo! S kruhom maslo, sir, klobase — use po dinarjih dobimo.

Letna skupščina Saveza srbskih zemljoradniških združ

Beograd, 25. sept. p. Iz Skoplja poročajo, da je bila dopoldne v dvorani Oficirskega doma otvorjena 30. redna letna skupščina Saveza srbskih zemljoradniških združ. Otvorila sta prisostvovala zastopnik Nj. Vel. kralja in ministra za kmetijstvo, kakor tudi množico evline druge ugledne osebnosti. Kongres je otvoril in pozdravil predsednik Jeremija Protič, nakar sta bili odposlani pozdravni brozjavki Nj. Vel. kralju in ministru za kmetijstvo. Po poročilih uprave, ki so bila razdeljena udeležencem natisnjena, se je takoj pričela razprava. Skupščina je trajala ves dan.

Vajeniški dom v Beogradu

Beograd, 25. sept. p. Na zelo svečan način je bil danes otvoren vajeniški dom »Privrednik«. Obenem se je tudi vršila letna skupščina »Privrednik«. Na svečanosti je zastopal Nj. Vel. kralja polkovnik Leko. Kralj je odklical ob tej priliki »Privrednik« z rečim Sv. Save I. razreda.

Kongres zdravnikov

Beograd, 25. sept. p. Iz Vrnjačke Banje poročajo, da je bil na svečan način otvoren v selu Soldatovcu kongres jugoslovenskih zdravnikov pod predsedstvom univerzitetnega profesorja dr. Alojzija Zolokarja iz Ljubljane. Kongres bo jutri nadaljeval svoje delo z znanstvenimi razpravami.

Kongres vinogradnikov

Beograd, 25. sept. p. Danes je bil v Smederevu otvoren kongres vinogradnikov istočasno z vinarsko in sadjarsko razstavo. Na kongresu so razpravljali o trnih boleznih in možnostih prodaje grozdja na tujih tržiših.

Tragična smrt dveh orožnikov

Beograd, 25. sept. p. Na Savi se je snoč pripletala huda nesreča, katere žrtev sta postala dva orožnika, ki sta bila v službi pri komisarijatu parobrodne policije. Orožnika sta se prepeljala z motornim čolnom na leto stran Save, da bi posredovala pri nekem pretepu. Pri povratku se je čoln prevrnil in oba orožnika sta utonila.

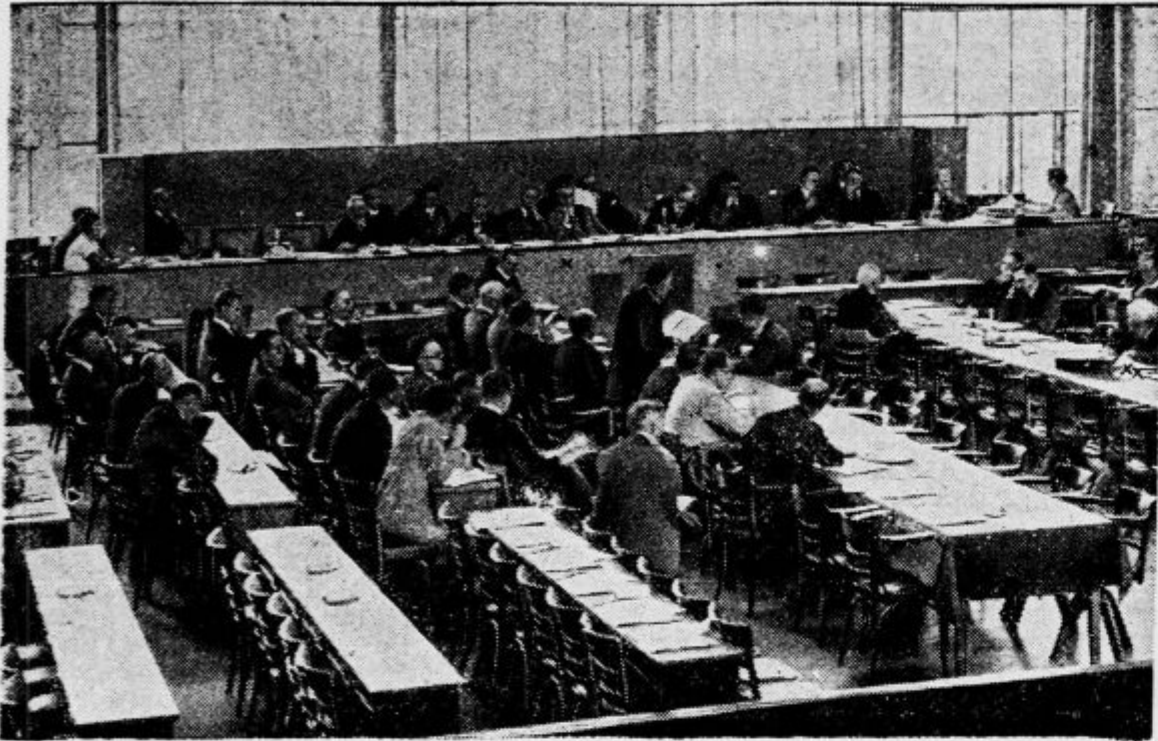
Cionistični kongres v Sarajevu

Sarajevo, 25. septembra. n. Tu je bil danes otvoren kongres cionistov, ki se ga udeležuje nad 500 delegatov iz vseh delov države. Predsednik udruženja dr. Popst je v svoje motiviranjem govoru obširno orisal položaj Židov v Nemčiji, Poljski, Rusiji, Ameriki in raznih drugih državah ter naglasil, da se Židje v Jugoslaviji ne morejo pritoževati. Povsod se smatrajo za docela enakopravne državljane in nikjer se ne dela nobena razlika. Pozval je zato vse zborovalce, naj enodušno branijo Jugoslavijo, ki jim je postala enako dragocena domovina kakor vsem ostalim državljanom.

DOGODKI PO ŠIRNEM SVETU

Začetek razorožitvene konference v Ženevi

V sredi predsednik konference Henderson (X), desno franc. delegat Boncour

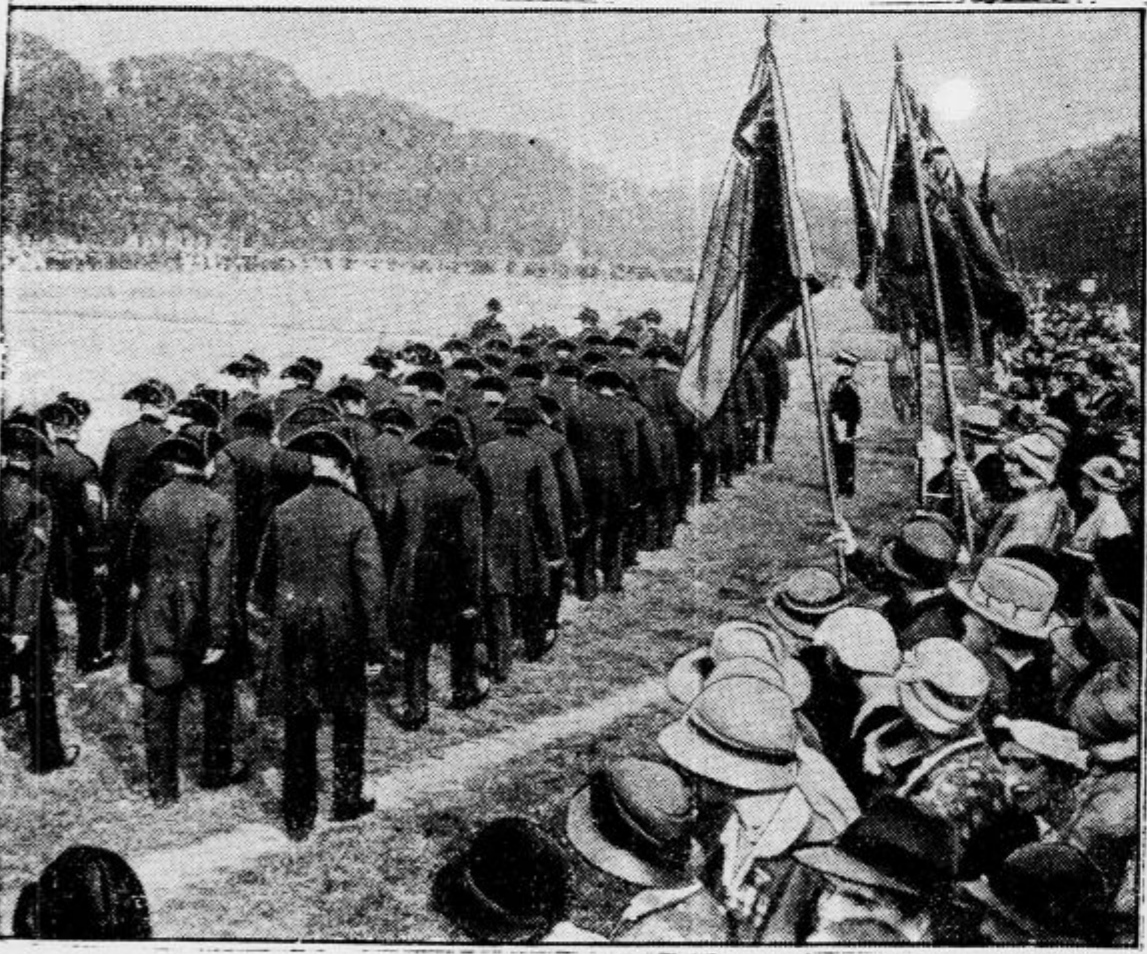
Četrta piramida v Egiptu

Tri piramide pri Gizeh v Afriki so svetovno znane. Kakor pa zdaj poroča strokovni časopis »Wissen und Fortschritt«, ki izhaja v Augsburgu, so odkrili še četrto piramido, ki zavzema nad 5000 kvadratnih metrov površine. Odkopali so jo šele pred nedavnim časom in sodijo o njej, da so jo zgradili faraoni l. 2800 pr. Kr.

Začetek jeseni

Kakor vsako vroče poletje, je bilo tudi letošnje poletje dolgo. Septembar letošnjega leta je v tem pogledu na las podoben septembru l. 1929, ko je bilo poletje kakor leto vroče in dolgo. Ravno v vročih poletjih pa se rado dogaja, da se vročina potem, ko že mine, še prkarkt ponovi kljub temu, da je že nastopila sprememba vremena. Tako je bilo v letih 1921 in 1929. V skladu s tem smetno se pričakovati, da ne bo letošnja zima rana zima. Mogoče bo trajalo suho vreme še do polovice oktobra in se bo šele potem obrnila na jesenski hlad. Spremembe in presenečenja pa so seveda kljub temu mogoča.

Parada angleških bojevnikov

V Londonu je bila nedavno parada najstarejših angleških bojevnikov. 10.000 udeležencev borb v Sudanu, burske vojne in bojov v svetovni vojni je defiliralo pred angleškim šefom generalnega štaba in londonskim županom

Jaroslav Hašek

Korupcija na mestnem magistratu

Praktikant Buhara z mestnega magistrata je bil neizkušen mlad mož, ki ni vedel, da na magistratu preže na ljudi njegovega položaja vsakojake opasnosti in da mora biti praktikant sila stanovitnega značaja, če ne-če biti na mah zapleten v kako korupcijsko afero v družbi s svojimi predstojniki ali pa brez njih.

Gostje se proti temu dejstvu niso nikoli pritoževali, zakaj Sediva je imel iz- borno pivo, v stranišču pa je itak po vse dneve carjevala tema.

Stavba komisija je ugotovila dve strah- ni dejstvi: ventilacijske cevi, ki so bile napeljene naravnost v stranišče (o tem so takoj obvestili sanitarno komisijo) in ne- razsvetljeno stranišče brez vsakega pri- toka svežega zraka.

Nova odkritja starodavnih kultur v Afriki

Znani arheolog in raziskovalec Afrike prof. Leo Frobenius se je vrnil pravkar s svoje zadnje ekspedicije v Rim. Ekspedici- jo je vodil v Italijansko Libijo, oziroma v Fezan. Uspehi so v znanstvenem pogledu ogromni, a tudi v praktičnem pogledu se morajo Italijani nemnemu učenjaku za marsikaj zahvaliti.

Odsel je, da bi zasedel v Fezanu ostank- e starih kultur, čeprav so mu od vseh strani odsvetovali, češ: v tej črni, izgoreli puščavi ne bo našel ničesar. Toda Frobenius je odkril strugo stare reke in je ugotovil, da teče ta še vedno pod tlemi, kar je za te izsušene kraje izredne važnosti. Na pečinah pa je odkril kakšnih 2500 skal- nih slik, eno največjih slikovnih krčnih prazgodovinske dobe. Te slike izvirajo iz let 12.000 do 3000, pred našim šteje- m. Fezan je postal mahoma prastara kulturna dežela in eno najvažnejših križišč mnogih prazgodovinskih kultur.

Oče interpunkcije

Odkar ljudje pišemo, čutimo potrebo govoriti v stavkih, ki jih ločujemo z raz- nimimi ločili. V starih časih so delali to druga- če kakor dandanašnji. Interpunkcija, ki je v rabi danes, datira šele iz zadnjih 25 let 15. stoletja. Stari Grki so ločevali stave- ke z ravno črto s pikami ali pa s prostim vmesnim prostorom. Rimljani so pono- stavili rabo ločil s tem, da so postavljali pike, ampak ne na koncu stavka, pač pa na konec vsake besede. Stavke se je pri njih končeval brez pike s praznim prostoro- m.

Sele v srednjem veku so začeli rabiti lo- čilo — (minus) in iz tega je nastala dan- danjšnja vejica. Pomikali so ločilo vedno ni- že, dokler ni zlezla pod črto. Vendar pa se določna raba vejice dolgo ni dala fi- ksirati. Menjavali so to ločilo še vedno s piko. Benečanski tiskar Altus Manutius je bil tisti, ki je prinesel v to stroko začetek reda. Bil je iz evropsko znane tiskarske rodbine in temu se je najbrž treba zahva- liti, da so si njegova načela glede ločilnih znakov v pismenkah pridobila splošno ve- ljavo. Manutius je umrl l. 1515. Njegova ločila je prevzelo tudi pismenstvo novejš- e dobe. Tudi danes se kažejo v pogledu po- encstavljenja ločil gotova stremeljenja, ki jih danes smatramo za neobhodno potreb- na v pismenem občevanju med izobražen- ci. To so: pika, vejica, pomišljaj, naved- nice, vprašaj in kilica.

Rekorderstvo na vodi

Objavili smo že sliko Američana Gara Wooda, ki je z dirkalno motorko »Ameri- ca X« dosegel najnovejši svetovni rekord na vodi, nekaj čez 200 km brzine na uro. Dosedanji rekord v tej stroki je imel Kaye Don, ki je dosegel s svojim dirkalnim čol- nom »Miss England III« 119,81 km na uro.

Pariška »Liberté« opisuje Napoleonovo razstavo v Malmaisonu in omenja s poseb- nim poudarkom knjige, ki jih je posodil za prireditev bivši avstrijski nadvojvoda Franc Salvator. Po sodbi pariškega lista ne sme Francija dopustiti, da bi te knjige romale nazaj na Dunaj, ampak se mora storiti vse, da preidejo v francosko državo ali zasebno last.

Napoleonova razstava v Malmaisonu

Objavili smo že sliko Američana Gara Wooda, ki je z dirkalno motorko »Ameri- ca X« dosegel najnovejši svetovni rekord na vodi, nekaj čez 200 km brzine na uro. Dosedanji rekord v tej stroki je imel Kaye Don, ki je dosegel s svojim dirkalnim čol- nom »Miss England III« 119,81 km na uro.

Da bi človek opravil svoje naravne potre- be, mu ni treba prav nič svetlobe — samo da je odvodni žleb, — to je povsem do- volj. Kar pa se tiče pritoka svežega zra- ka, so tu vrata in ta so dovolj široka.

»Pazite na svoje besede.« so ga opom- nili, »sicer vam bomo naprtili še razžalj- nje uradne osebe. Ali mislite, da nas tako strašno veseli hoditi z enega stranišča v drugo?«

»Odredili so, da mora prebiti steno in napraviti v stranišču okno, ker pa bi to pomenilo prezidavo poslopja, namenelena javnim potrebam, je bilo treba napraviti prošnjo za posebno dovoljenje, preden je bilo moči s prezidavo pričeti.«

To se je zgodilo pred kosilom, po kosilu pa je prišla zdravstvena komisija. Odredila je, da mora kromar odvesti ventila- cijske cevi skozi novo prebito odprti- no na dvorišče. Sediva bi bil zaradi vseh teh predpisov in posvetov skoraj ob pamet.

Vesnoč ni zatislil očesa, zjutraj pa se je opravljal v polirju in zahteval, naj mu napravi načrt za prezidavo stranišča. Po- tem je s pomočjo poklicnega sestavljalca prošnjo sestavil in vložil na mestni ma- gistrat prošnjo, naj mu dovolijo prebiti ste- no, in...
Minili so trije tedni, odgovora na proš- njo pa še ni bilo.
Tedaj se je kromar Sediva opravljal na mestnega magistrata. Zdjaj pa je bilo okoli kako in kaj in če bo kmalu rešeno.

Rumunski prestolonaslednik v Parizu

Princ Mihael

Je odšel na potovanje po zapadni Evropi, koder potuje v spremstvu svoje matere, princeze Helene. Najprej se je ustavil v francoski prestolnici

»Obžalujem vse, kar sem storila«

V Hollywoodu je zbudil veliko senzaci- jo samomor mlade filmske igralko Peg Entwistle. članice Guild Theatra. Dekle je menilo, da si bo sčasoma utrlo pot do najlepše filmske kariere, naposled pa je spoznalo, da ne bo nikdar prišlo iz nepo- membnihih stranskihi vlog. Zato je Peg sko- čila s 15 m visokega reklamnega transpa- rentna na ulico, kjer je obležala mrtva s strtimi udi. V njeni ostalinii se je našlo pismo z besedami: »Obžalujem vse, kar sem doslej storila in če bi bila vedela, kaj me čaka, bi pospešila že davno svoj konec.«

Domov se vrača

Londonški sovjetski poslanik Sokolnikov. Moskvska vlada mu je pripravila vodilno mesto v komisarijatu za vnanje zadeve

Pohabljeni deca igra za sotrpine

Kako lepo skrbijo za pohabljeno decu po svetu! V Berlinu imajo bolnico, kjer se lečijo in vzgajajo mladi pohabljeni. Otroci prireajo tudi gledališke igre, da je njih- ovim sotrpinom krajši čas

Skrivnost države Majev

Henry de Variguy se bavi v nekem fran- coskem listu z nerazrešljivim problemom države Majev, ki je cvetela pred 2900 leti v današnji divjini Jukatana in Gvatemale. Tu je živelo pleme, ki je imelo že svojo lastno arhitekturo, svoje kiparstvo in svo- je hieroglife in je bilo za Ameriko istega pomena kakor stari Grki za Evropo. Nji- hova država pa je kmalu izginila in jo je nadomestila nova, ki je imela že svetišča, knjižnice in observatorije. Ljudstvo: Majev je štel baje milijone duš — a čudno je, kako je naravnost izginilo z zemeljskega površja. Ničce ne more povedati pravega vzroka. Neke teorija veli, da se to vedno bolj naraščajoče ljudstvo ni moglo več prehraniti na rodnih tleh in se je moralo zato izseliti v druga ozemlja.

Tudi on igra tenis

Mandžurski cesar Pu-Yi,

bivši kitajski cesar, velik prijatelj anglo- škikh navad, noče niti kot sportnik zaostati za svojimi evropskimi vzorniki in pridno bjeje teniške žoge z loparjem

Umor in samomor newyorškega draguljarja

V stanovanju newyorškega juvelirja Charlesa Duboisja so našli detektivni umetno zazidano truplo njegove štiridesetletne žene, ki izginila brez sledu letos 10. avgusta. Priskava je odkrila, da jo je moral nekdo zadaviti. Ko je videl Dubois, da je raz- krinkan, se je še sam usmrtil s svinčenko v glavo.

Sportna nedelja

Borba za točke med klubi LNP se je pričela

Primorje si je kot prvo priborilo dve točki proti SK Čakovcu. Zmaga je nekoliko previsoka — Nesimpatičen začetek prvenstva v Mariboru — Tudi v Zagrebu je prišlo do kravalov — Gradjanski in BASK izpadeta iz državnega prvenstva

Uvod v jesensko prvenstveno sezono sta priredili v Ljubljani moštvi Primorja in Čakoveškega SK. V reklamni se je poudarilo znanje tega zanimivega novince v letošnjem poudarjenem prvem razredu, in kdor še ni povsem obupal nad usodo ljubljanskega nogometista in se potrudil na igrišču, se je lahko prepričal, da je moštvo v resnici — po našem merilu — prav dobro. Kljub precejšnjemu porazu, ki pa niti od daleč ne ustreza poteku igre in pokazanemu znanju, lahko brez vsakega rizika ugotovimo, da je poudarjeno prvenstvo s tem moštvom pridobilo, tudi lahko brez bojazni vnaprej trdimo, da simpatični Čakovčani se dolgo niso izrekli poslednje besede v tem tekmovalstvu.

Primorje : ČaKovec 4:1 (2:1)

Ob razmeroma prav dobrem nogometnem vremenu in pred ne preveč številnim občinstvom sta nastopili moštvi v postavi:

Primorje: Mika-Hassl, Jug II., Zemljak, Slamič, Pišek II., Mičo, Jug I., dr. Buljevič, Terček, Petelin.

Čakovce: Krznarič-Jovič, Vamplin-Vass, Jamič, Mekovec-Belohnik, Tičar, Galovič, Hrehak, Bavčević.

S predvedeno igro so bili gledalci lahko v splošnem zadovoljni, vsaj če niso uporabljali pretirane merila. Po nesrečnih in navsezadnje malo zanimivih ligaških igrah se bodo naša moštva vrnila v konkurenco, ki je sicer na nekoliko nižjem nivoju, zato pa jim bodo te tekme bolj ležale in bodo igre gotovo bolj zanimive. S tega stališča torej je bila igra vse od zadnjih faz dobra, zanimiva, in zlasti po zaslugi gostov tudi lepa.

Črno-beli so igrali brez nekaterih ljudi, ki so sicer stalno v prvi garnituri. Gotovo ni ta postava dokončna, preveč je neenakosti v njej. Uspešno — in to bolj kot dobro — je rešila svojega ožja obramba, ki je absolvirala mnogo podrobneje dela in preprečila nasprotni nakane. Mika je bil, sicer malo zaposlen, včasih nezanesljiv, toda še mnogo boljši od svojega tovariša v nasprotnem голу. Hassl naj se od vadi precej nevarnih skokov. V srednji liniji sta bila oba stranska krilca skoro do konca prav dobra, v zadnjih trenutkih je Zemljak malo popustil. Slamič se po dolgi pavzi dolgo ni mogel uveljaviti, šele ko je padla vzdržljivost izdatneje na tehnično, je prihajal tudi do prve besede. Napad je bil najbolj pester, po sestavi in po sposobnosti. Dobra je bila desna stran v postavi Jug-Mičo, sicer pa je začela in končala v obratnem položaju — ne na korist igri. Doktor je kot vodja napada še nekam. Čeprav ne odlično, zadovoljil je v prvem polčasu. Čim dalje pa je šla igra proti koncu, tembolj so ga zapuščale moči in je ostalo samo hotenje brez moči. Bil pa je zelo priden. Leva plat napada pa je bila ves čas povsem pasivna, Petelin še dolgo ne spada v prvo moštvo, ker je prepočasen in preboječ. Tudi Trček ni nikaka pridobitev v levi zvezi. V celoti napravljiva moštvo vti velike raztrganosti in se še vedno ne more povzpeti do smiselnejše igre, ki bi iz nje odevala neka preudarnost ali smotrenost. Tehničnega znanja, kolikor ga moštvo ima, ne zna izkoristiti, pač pa so mu tehnični pripomočki čisto čisti, ne vrhva, sredstva za dosego cilja. Ugajala pa je odločnost moštva, ki je izkoristilo nekaj zrelh priključkov, marsikatere pa vseeno v zaključnih potezih po zlem naključju opustilo.

O gostih se da marsikaj ugodnega povedati. Predvsem so mnogo enotnejši, tehnično prav dobri. Pokazali so prav lep in koristen start, posebno v obrambnih formacijah, so zelo borbeni, ostri, a ne surovi v igri; dokler je bilo kaj nad, so se žili.

Bahura je planil v malo izbiro in ko je ves srečen in v lahkim srcem odšel, je starka kriknila za njim: «In ne pozabite poslati mojemu bratu večiste tiste njegove prošnje, mladi može!» In ne da bi vprašal svojega predstojnika, je Bahura še tisti dan odpisal gospodu Šedivi rešitev, skupaj s potrjenimi načrti, ter je z zadovoljenjem vzdihnil: «Vsako jutro se je magistrat svetnik Staneček nekoliko minut pred deveto ustvil v mali hišici na Francovskem nabrežju, v kateri je bil praktikant Bahura zagrabil tako strašen zločin. Svetnik je klepetal s tanko, da bi se informiral, kako kaj javnosti misli o mestnem magistratu. Za svetnika je bil glas starke, čuvarice javnega stranišča glas naroda.

«Da, vaša milost, korupcija se je dandanes pripela celo najmanjših ljudi.» Je pripovedovala starka, «taki so ti gospodje z mestnega magistrata. Samo dovolj jim brezplačno... pa ti napravijo vse, kar zahtevaš od njih, prav kakor se je to zgodilo z mojim bratom...» In povedala je gospodu svetniku do vseh podrobnosti odvratno zgodbo o korupciji praktikanta Bahure.

Zdaj sedi na Bahurinem mestu drug praktikant. Bahuro so po končani disciplinarni preiskavi zaradi jemanja podkupnine od krčmarja Šedive odpustili. Še dandanes se potepa po Evropi ko večni Žid. Zadnjikrat so ga videli v Hamburgu, kako je sumljivo postal in zrl v motno kanalsko vodo. Nekdo je poslušal njegov pogovor s samim seboj: «Če bi bil vsaj vzel abonma za vse leto naprej... Toda tako... Enkrat samkrat... Kaj hočeš! Tatiče obesažo...»

lavo borili za zmago. V svojo veliko nesrečo ne razpolagajo z vratarjem, ki bi ustrezal kvalitetam ostalega moštva, tako so prešli vsaj dva, če ne tri golo samo po vratarjevi krivdi. Dahi so v polju boljše in lepo igro nego domačini, pri vsem tem pa si ni napad, ki je pred golom kar se da neodločen, niti ustvarjal toliko dobrih pozicij. In kar jih je bilo, jih je sproti spridil. A obramba, v njej je zlasti Jovič prav dober, kakor je z druge strani vratar prav slab, lahko govori še o sreči, da ni bilo hujskega. Še ena slaba točka je v moštvo: levo krilo. Dober pa je notranji trio, le srednji napadalec ni bil povsem dorastel svojim nalogi. Prav dober je bil v prvem polčasu srednji krilec, pa ni izdržal do konca. Stranska halfa sta bila predvsem ofenzivna, tako sta nasprotni krili mnogo krat ubežali in je odhod prišla skoro vsa nesreča na moštvo. Moštvo si je na mah osvojilo simpatije prisotnega občinstva zaradi lepe igre in v prvi vrsti zaradi svoje discipliniranosti tudi v kolediranih sodnikovih odločbah; mnogo je ljubljanskimi igralci, ki bi se v tem pogledu mogli od tega moštva marsikaj naučiti.

Malo poteka: Začeli so gostje proti solncu in v začetku ima P. igro v rokah. Izsili dva koda, ki ju ne izkoristi, potem se začne Č. uveljavljati s kombinacijsko igro. V 13. min. levo krilo levo centrira, Mika slabo starta. Žogo prestrže Tičar in jo pošlje v prazno mrežo. 1:0 za Č. V protinapadu prenese Jug žogo lepo na sredo, Buljevič jo vjame in izenači; ta gol ne bi bil smel biti problem za dobrega vratarja. Igra je lepa in odprta, Č. ima lahko premoč v polju. V 22. min. pošlje Buljevič Juga naprej, ta odda lepo Mičotu, ki povzame v naleto in z lepim strelom doseže vodstvo, 2:1 za P. Borba je živahna in zanimiva, gostje so kombinatorno in tehnično nekaj močnejši, kljub temu doseže P. dva koda. Koncem polčasa je na igrišču zelo živahno, tempo je močan. Rezultat pa ostane neizpremenjen.

V drugem polčasu je igra že kar od začetka manj zanimiva; moštvi sta postali žrtvi preveč forsiranega tempa. V polju so gostje še vedno močnejši, mestoma že zelo, toda P. uspeva kljub slabejši taktiki in igri. Sprva doseže kot, potem v 19. min. najde nedolžen Jugov strel kot zaključek sicer lepe kombinacije pot mimo vratarja, 3:1 za P. Po tem vratarjevemu markerju klonejo belo-rdeči, minila jih je prava borbenost. Igro sodnik čisto po nepotrebnem trga. Proč koncu se ponovi situacija, iz katere je rezultiral tretji gol, vratar je zoper vsako pričakovanje spustil prav nenevaren Buljevičev strel. 4:1 za P. V naslednjem trenutku očitna Jugova roka v kaz. prostoru, toda sodnik ne posreduje. Zato se »revanširaa« s par ofsidii v Skodo P., ki v resnici niso bili in z eno roko Č. v bližini kazenskega prostora. G. Lukežič je bil gotovo objektivno, toda zelo šibek sodnik.

Grafika : Primorje II. 1:1 (1:0) Predtekma h glavni tekmi. Sodil g. Šetin.

Atletik SK : SK Šoštanj 4:0 (2:0) Celje, 25. septembra. Danes je bila v Celju otvorjena jesenska sezona v nogometnem prvenstvu celjskega okrožja v drugem razredu. Ob 10. dopoldne se je vršila na igrišču pri Skalnatih kleti prvenstvena tekma med celjskimi Atletiki in SK Šoštanjem. Atletiki so bili v stalni premoči in v nezanimivi igri zmagali z rezultatom 4 : 0 (2:0). Sodnik g. Svetek zadovoljiv. Publike okrog 150.

Svoboda : Rapid 1:1 (1:0) Maribor, 25. septembra.

Jesensko nogometno prvenstveno tekmovalstvo sta danes otvorila na igrišču Rapida ljubljanske Svoboda in domači Rapid, ki po enem letu zopet sodeluje v I. razredu. Takoj uvodoma moramo poudariti dejstvo, da so že pri otvoritvi prišli do izraza vsi oni nedostatki domačega nogometista, ki ubijajo vseh napredek in ki zlasti kvarno vplivajo na finančno stanje tekmovalca. Že v prvem polčasu je prišlo večkrat do nepotrebnega razračunavanja med igralci. Ljubljanska Svoboda razpolaga s fizično močnim in kondicijsko dobro stremenim moštvom. Prvi polčas je imela tudi nekoliko več od igre in je rezultat prvega polčasa 1 : 0 realen. Rapid se je znašel šele po odmoru, kar je treba pripisati spremeni-nemu načinu igre nizkih pasov. Pri obeh moštvih sta prevladovali obrambi, enakovredni so bili tudi krilci, dočim je napad Rapida zaradi pomanjkanja potrebnega finiša daleč zaostajal. Izenačenje je dosegel Rapid po desnem križu Pischofu. Razumljivo je, da se je sedaj tempo vedno bolj stopnjevalo. Vedno bolj pa se je tudi opazilo pomanjkanje močne roke, ker sodnik niti ni več mogel slediti naglo se razvijajočim dogodkom. Publika je vedno bolj aktivno posegala v igro ter s tem še bolj razburila itak nesigurnega sodnika. V taki atmosferi je bil incident skoraj neizogiben. V 28. minuti drugega polčasa je igralec Svobode Potehal trbil z desnim križom Rapida, ki je obležal. V tem hipu je vdoril občinstvo na igrišče. Dogodkov, ki so sedaj sledili, ni mogoče opisati. Igraji Svobode so bili v pravem pomenu besede tepeni, med njimi tudi neki funkcionar. Svobodasi so odšli v garderobo, odkoder se niso več vrnili, ker je sodnik odklonil nadalje vodstvo tekme, češ da ni zajamčena njegova varnost in varnost igrajev.

Zalibog moramo naglasiti, da MO ni zadostno preskbel za red in mir, zaradi česar je tudi došlo do teh neljubih dogodkov,

ki se bodo seveda še obravnavali pri zeleni mizi. Tudi delegiranje g. sodnika Dolnarja je bilo pogrešno, zlasti, ako pomislimo, da imamo v Mariboru nekaj prav dobrih sodnikov. Dolinar je namreč na vsej črti razočaral. Težjim tekmam še ni dorastel. V predtekmi je rezervna Maribora porazila rezervno Rapida z 2 : 1 (1 : 0), dopoldne pa je tekma med mladino Svobode in mladino Rapida z 1 : 1 ostala neodločena.

Državno-prvenstveni tekmi.

Včeraj sta se vršili dve važni državno-prvenstveni tekmi, ki sta odločili, kateri klub bo prišel v semifinalo. V Zagrebu sta igrala revanžno tekmo splitski Hajduk in zagrebški Gradjanski. Tekma je z 2 : 2 ostala neodločena. Z ozirom na to, da je Hajduk zmagal v prvi tekmi s 3 : 0, izpade Gradjanski iz nadaljnega tekmovalstva za državno prvenstvo. Pri tej tekmi je prišlo do hudih kravalov.

V Beogradu je BSK zmagal tudi v svoji drugi tekmi proti BASK. BASK izpade torej iz nadaljnega tekmovalstva.

Hajduk : Gradjanski 2:2 (2:1) Zagreb, 25. septembra.

Na današnji tekmi, ki jo je sodil dunajski sodnik Frankenstein je prišlo do velikih kravalov, kakršnih tudi v Zagrebu skoraj niso vajeni. Za tekmo je vladalo velikansko zanimanje in je bilo med mnogobrojnimi občinstvom tudi zelo veliko prisostvo Hajduka.

O poteku igre bi bilo omeniti naslednje: V 18. minuti preigra Viličić, odda Bekotiču, ki strelja nizko v gol Gradjanskega. Petrovič ne more obraniti in z 1 : 0 vodi Hajduk. V 21. minuti strelja zopet Viličić na gol. Žoga pade Petroviču iz rok, a levo krilo Hajduka Lin postavi na 2 : 0 za Hajduka. Veselje splitskih drugarjev je velikansko. Žd se, da je usoda Gradjanskega že zapečatena in da se ne bo več

RICHARD TAUBER nastopi kot Cavaradossi v „TOSCI“ JUTRI PREMIJERA! Olimpijski petboj za prvenstvo Ljubljane Prvak Slamič Herman (ASK Primorje) — Propagandni miting Primorja

Včeraj je ASK Primorje priredilo olimpijski petboj za prvenstvo Ljubljane za 1. 1932, ki ga je izpolnilo z nekaterimi drugimi disciplinami. Močni nalvi zadnjih dni so prepričali vršete petboja v soboto. Akoravno je večeraj dopoldne bilo lepo vreme, je stalno, večnevno deževje, ki se je končalo šele večeraj v zgodnjih jutranjih urah, zaradi česar so vse tekmovalne naprave, kakor tekališče, odmetišča in skakalnica bile zelo omejene in so stavljale na tekmovalce ne samo veliki zahtev, temveč jih zelo ovirale v borbi za boljše rezultate, precej vplivalo na potek prireditve. Tudi precejšnji veter je zlasti tekače na 1500 metrov in 5000 metrov oviral in so rezultati doseženi v teh disciplinah zelo dobri.

Spolzi teren je tudi na metake znatno vplival, da niso dosegli svojih običajnih rezultatov; kljub temu pa so doseženi rezultati dokaz, da se večina atletov nahaja v zelo dobri formi. Krevs, Slapar, Zupan in Lejka so se izkazali v svojih specialnih disciplinah: all - round atleti Slamič, Putinja in Stepšnik so tudi fit, tako da bi v normalnih okoliščinah v petboju znatno prekorajali marko 3000 m.

Rezultati v petboju (najboljši rezultat: v poednih disciplinah so debelo tiskani): 1. Slamič Herman (ASK Primorje): skok v daljavo: 5.83 m; 566.35 točke; met kopja: 40.81 m, 430.775 t.; tek 200 m: 24.2, 714 točk; met diska: 35.72 m, 639.38 t.; tek 1500 m: 4 : 59 in tri petine, 623.20 t., skupaj 2973.705 točke;

S tem je Slamič izboljšal slovenski rekord v olimpijskem petboju, ki ga je do sedaj imel N. Zupančič (I) z 2915.645 točke.

2. Putinja Herman (ASK Primorje): skok v daljavo: 6.00 m, 608 t., met kopja: 44.31 m, 541.25 t., tek 200 m: 24.3, 703 t.; met diska: 25.58 m, 254.06 t.; tek 1500 m: 4 : 48 tri petine, 689.20 t., skupaj 2795.285 točke;

3. Stepšnik Milan (Ilirija): skok v daljavo: 6.0 m, 612.90 t.; met kopja: 41.17 m, 544.675 t.; tek 200 m: 25.2, 604 t.; met diska: 35.60 m, 634.82 t.; tek 1500 m: 5 : 27 1 petina 457.60 t.; skupaj 2763.995 točke;

4. Lejka Franjo (Ilirija): skok v daljavo: 5.57 m, 562.65 t.; met kopja: 39.70 m, 414.25 t.; tek 200 m: 25.9, 527 t.; met diska 26.90 m, 304.22 t.; tek 1500 m: 4 : 29 in dve petini, 804.40 t.; skupaj 2552.52 t.

FRIC PRESINGER vladni kanclist v pokoju Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v torek, dne 27. t. m. ob pol 3. popoldne iz mrtvašnice okoliškega pokopališča. Priporočamo pokojnika v blag spomin! Celje, dne 25. septembra 1932. ZALUJOČI OSTALI.

V Beogradu ni — krize?!

Beograd, 23. septembra. Ko so na bivšem sokolskem zletišču za tehnično fakulteto ob ulici Kraljevske Marije (nekdanji »Ratarskie« pred kakimi štirinajstimi dnevi začeli mestni delavci zravnejati zemljo in so ob ulici napravili lepo zravnavno pobočje, se je dalo misliti, da se tu pripravljajo nekaj posebnega, kar bo vsakako prineslo mestni občini kako večjo korist, ker bi se drugače ob sedanjih splošnih in tudi njenih denarnih stiskah ne izvrševala taka ne ravno nujno potrebna dela. Pa je potem kmalu prišlo obvestilo, da prihaja v Beograd cirkus, ki se bo nastanil na zletišču. Pred njim pa se je preselil semkaj s Savince tudi že »vsašar«, ki ga je privabilo v Beograd za svoj »teden« beograjsko »Materinsko udrudenje« in je bil prej menda v celoti na Ljubljanskem veseljuju, na veseličnem prostoru V sredo, 21. t. m., pa je pripeljal Gleichov cirkus in je še istega večera priredil svojo prvo predstavo.

V Beogradu se zelo zelo rado govori o neznanosti gospodarski krizi, ki ljudstvu niti dihati ne da več; toda kdor je gledal navedenega cirkusa na cirkus v sredo zvečer in nato k vsem nadaljnjim predstavam, mora reči, da v Beogradu — ni krize! Avtomobil se kar razvrstilo niso mogli. Vse naokoli zletišča so stali, od vogla tehnične fakultete pa dohiti do »Zagubice« in od tod zopet po vsej Ratarski. Tramvajski vozovi pa so prihajali po Aleksandrovici in Ratarski tako nabito polni, da so vkljub najstrožji odnosi prepovedi ljudje viseli na njih, na stopnicah in odbijalki. Cirkus razprodan do zadnjega prostora! In to pomeni ob cenah od 12 do 72 Din nič manj kot — pol milijona dinarjev na dan!

Beograd potemtakem v času največje gospodarske krize plava v takem izobilju, da more vsak dan vreči za zabavo v cirkusu pol milijona. In cirkus, kakor je naznanjeno, ostane v Beogradu dvanajst dni, kar pomeni, da misli odnesti iz naše prestolnice celih šest milijonov No, seveda, vseh ne bo odnesel, ker tako podjetje tudi porabi marsikaj in ostane potreboj kraju, kjer se nahaja. Delec onih šestih milijonov torej vendarle ostane Beogradu, ki more zato s še tem večjim navdušenjem nositi svoj denar v blaginjo tega zmozemskega, tujega podjetja.

Ni samo to. Ni dovolj, da se troši tak ogromen denar za cirkusko zabavo, temveč je prihod cirkusa silno vplival na cene enega najvažnejših živil, na cene mesa. Meso, ki je še dan pred prihodom cirkusa stalo 8 do 10 Din kilogram, se prodaja danes po 14 do 16 Din. Ljudje iz cirkusa so šli po beograjski okolini in so pokupili pri kmetih precej živine, ki bi bila drugače prišla v beograjsko klavnico za porabo meščanstvu. Plačevali so seveda kolikor le more nizke cene, toda kmet prodaja dandanes po vsaki ceni, samo da pride do cvenka, a tu je prodajal še rajši in še ceneje, ker so kupci prihajali sami in ni bilo treba njemu goniti živine v Beograd in tvegati, da bi se moral z neprodano živino vračati domov. Beograjski mesarji so so hitro izbrabili priliko in dvignili cene mesu skoraj za sto odstotkov. Tako so si na najlažji način »pocenili« obisk cirkusa, kjer se sedaj košatijo večer za večerom s svojimi boljšimi in slabšimi polovicami. Med ljudstvom pa se je že začelo oglašati mrmanje in vse glasnejše zabavlanje, češ tu se mečejo stotisočniki, milijoni; za to zvorjad je mesa dovolj, mi pa nimamo niti suhega kruha itd. Toda kar je res, je vendarle res: za zabavo na sosednjem »vsašarju«, na vrtiljakih in drugih takih zabavnih napravah pa ima denarja tudi tisti, ki kdor pred cirkusom zaradi večjega razmetavanja drugih. Če bi le zmogel, pa bi tudi največji zabavljač sedel v cirkusu.

Pripoveduje se — če ni to samo za reklamo — da je Gleichov cirkus nameraval iti na Angleško, da je imel še vsa potrebna dovoljenja, da pa mu jih je v zadnjem trenutku angleška vlada preklcala in zato cirkus sedaj toži za stroške, ki jih je imel s svojimi pripravami za gostovanje na Angleškem. Ako je vse to res, je angleška vlada že imela svoje tehtne razloge, da je ukrenila tako, in za našo državo bi menda tudi ne bilo škode, če bi se takim tujim podjetjem ne dovoljevala gostovanja pri nas, ko nam na drugi strani naše prosvetne institucije, n. pr. naša narodna gledališča, skoraj samejajo v pajčevinah in po vsej državi straši pošast brezposelnosti, zlasti na zimo! Menda se brez cirkusa vendarle da izhajati! Če se da na Angleškem, se da tudi pri nas!

Skrivnostna afeta turškega oficirja

Pariz, 25. sept. AA. Današnji francoski listi pišejo na dolgo in široko o skrivnostnem izginotju bivšega turškega pomorskega oficirja Hikmet-beja, ki je že pred štirimi meseci brez sledu izginil. Hikmet-beju je 50 let in je oženjen z vdovo vrhovnega maršala na dvoru poslednjega turškega sultana. Spomladi je prišel iz Carigrada v Pariz, kjer bi bil imel prevzeti veliko dedščino. Njegov prtljago je bil nekdo poslal iz La Rochea v Pariz v hotel, kjer je stanoval pred svojim odhodom iz Pariza. Do zdaj ni še nič ukrenil, da bi se ugotovilo, kaj je s Hikmet-bejem. Šele pred nekaj dnevi je turški konzulat v Parizu zaprosil francosko policijo, naj bi začela poizvedovati kaj se je z njim zgodilo.

Falzifikator desetdinarskih kovancev v Zagrebu

Zagreb, 25. sept. N v zadnjem času so se pojavili v Zagrebu ponarejeni 10dinarski bankovci. Tudi včeraj je na trgu skušala neka ženska spraviti v promet tak falzifikat, a je bila aretirana. Ugotovili so, da je to neka Barica Rabadžija, žena čevljarja s Selske ceste v Zagrebu. Njen mož je na nepojasnen način izvedel za aretacijo svoje žene. Kmalu nato so ga videli zapuščen svoje stanovanje z večjim zavojem. Ko so ga pozneje aretirali, je priznal, da je sam izdeloval falzifikate in da je nesel vse priprave iz hiše ter jih zakopal na nekem polju. Izpovedal je, da je napravil že okrog 100 falzifikatov. Policija jih je že zaplenila.

VSAK NAROČNIK JUTRA je zavarovan za 10.000 dinarjev!

